A°. 1848. N°. 5.

ARNHEMSCHE COURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal 's weeks wordt uitgegeven, en wel op Dingsdag, Woensdag, Donderdag, Zaturdag en Zondag, is f 5 in de drie maanden.

ZATURDAG 8 JANUARI.

De prijs der Advertentiën is, van 1-6 regels, f 1.00, en voor elken regel meer 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

Alle Advertentiën voor de Courant van den eigen dag moeten bezorgd worden des morgens vóór n e g e n ure. Alle Advertentiën na n e g e n ure inkomende blijven liggen tot het volgend nommer.

De noodzakelijkheid van eensgezindheid onder de liberalen in Nederland.

Aan de zijde der behouders heeft men zich pogen te versterken door in de eerste rijen twee mannen op te nemen, welker namen alleen reeds het streng volharden aan het stelsel van behoud aanduiden. De keus der heeren VAN RAPPARD en VAN DER HEIM heeft de verdienste van opregtheid: men heeft openlijk partij gekozen en getoond niet vooruit te willen. Men heeft de natie gewaarschuwd, dat zij van de verduidelijking der grondwet niet te veel moet wachten. Nu het bestuur zelf de scheidslinie zoo scherp geteekend heeft, mogen zij, die aan de tegenovergestelde zijde staan, zich goed bedenken, wat hun te doen staat. Zullen zij door den stouten stap der behouders zich laten ontmoedigen, hunne wenschen naar verbetering smoren of zullen zij gaan inzien, dat het nu ook voor hen tijd is niet langer te beuzelen, op twee gedachten te hinken of zich lijdzaam aan het oude onderworpen geloof en blind vertrouwen over te geven? De tegenpartij heeft eenen moed getoond, dien niemand voor mogelijk hield. Zij moet dus wel gering van de krachten of van de overeenstemming der hervormings-gezinden denken. Dat vertrouwen moet nu blijken ongegrond te zijn. Het is pligt voor allen daartoe mede te werken, dat men inzie dat die meening der behouders eene illusie is.

Te dikwijls gebeurde het tot heden, dat de liberalen zelven door hun gedrag aanleiding gaven, gering over hunne krachten of althans omtrent hunne onderlinge overeenstemming te denken, zij toonden zich of te lauw of, in plaats van den gemeenschappelijken vijand te bestrijden, vielen zij elkander aan en verscheurden zich onderling. Die handelwijs moest hare vruchten dragen: het behoud kon zich, door het zaad van verdeeldheid te strooijen, ligtelijk staande houden; terwijl het bij eenige eensgezindheid der liberalen, bij eenige meer werkdadige belangstelling hunnerzijds, reeds lang het onderspit zou hebben moeten delven. Onder de liberale partij hier te lande heerscht geen verschil omtrent de dringende en volstrekte noodzakelijkheid eener volledige grondwets-herziening; onder hen heerscht ook geen verschil van belang omtrent hetgeen men in de plaats van het bestaande aangenomen wenscht te zien; de een mag zijn gedachten wat ruimer, de ander wat enger stellen; in de hoofdpunten zijn allen het eens. En waarom dan onderling over kleinigheden gestreden?

Vooral de onafhankelijke drukpers, welker organen bijna allen tot de oppositie behooren, moet van zulk eene eensgezindheid het voorbeeld geven en zich niet door bijzaken van den weg laten leiden. Wij streven allen naar hetzelfde doel; onze wijze van zien omtrent de middelen om dat te bereiken verschilt weinig; dat dan ook geen onedele naijver, daar eene verwijdering veroorzake, waar toenadering wenschelijk en noodzakelijk is. De fabel van den bundel pijlen, die vereenigd onverbrekelijk waren maar gescheiden door de geringste buiging bezweken, is ook voor ons geschreven. De twisten der liberale dagbladpers onderling, al is het ook over enkele berigten, de verwijten, welke men elkander daarbij doet, benadeelen de goede zaak meer dan men denkt; want zij geven aan de tegenpartij minachting voor eene partij, welker organen zich in twisten over punten van geringer belang zoo zeer overgeven, dat er tusschen hen onderling aan geene zamenwerking ten behoeve der groote zaak des lands te denken valt.

De zaak van de herziening behoort aller oogen voortdurend tot zich te trekken. De ministers hebben den Koning doen belooven nog in deze zitting daaromtrent een voorstel te doen; hoe weinig men ook wille geven, men heeft zich verbonden en iets zal men dus altijd moeten doen. Bij eensgezindheid onder de liberale partij, door het toonen van levendige belangstelling, aan de zijde des volks, kan het weinige groot worden: de ministers zouden in dat geval te laat zien het Trojaansche paard te hebben binnengehaald. Maar dan moet geen naijver, geene bloote bedilzucht de eensgezindheid verstoren en daardoor de verwezenlijking dier verbeteringen in den weg komen staan. Of men de noodzakelijkheid om alle twisten onderling te vermijden, om eensgezind voor de zaak des lands werkzaam te wezen, zal inzien, weten wij niet; wij meenden het echter den pligt der pers op het nut dier eensgezindheid de aandacht te wekken.

Buitenlandsche berigten.

ITALIE.

Te Rome ziet men van dag tot dag het motu proprio betreffende de zamenstelling van den ministerraad te gemoet. Men verwacht, dat, met uitzondering van de staatssecretarie, in alle departementen van algemeen bestuur ook leken zullen kunnen benoemd worden. Het ontwerp van eene leening is aan het onderzoek van de afdeeling financiën in den staatsraad onderworpen.

Uit het financiëel rapport van mons. *Morishini* blijkt, dat de Romeinsche staatsschuld thans 37 millioen scudi beloopt. Het deficit van dit jaar komt op 1,200,600 scudi.

DENEMARKEN.

Sleeswijk-Holstein. Uit Kopenhagen wordt aan de *Allg. Ztg.* geschreven, dat het plan tot het bijeenroepen van een vereenigden landdag uit het koningrijk en de hertogdommen, weder op het tapijt gebragt zou zijn. In weerwil dat zulks van vele kanten, ook door het kabinet van Berlijn herhaaldelijk was ontraden, had de regering sedert lang de noodzakelijkheid ingezien, om, door de bijeenroeping van eenen vereenigden landdag, die daartoe eerst moest zamengesteld worden, de zwarigheden te ontgaan, die uit de gewone bijeenkomst der provinciale standen der hertogdommen in het jaar 1848, zouden kunnen geboren worden. Hoewel anderen van oordeel zijn, dat die regering van een tegenovergesteld gevoelen is, schijnt echter zoo veel zeker te zijn, dat eerstdaags zeer gewigtige de staatsregeling des lands in derzelver grondbeginselen betreffende besluiten te wachten zijn, tot wier beoordeeling welligt ervaren mannen uit alle deelen der monarchie herwaarts zullen geroepen worden.

DUITSCHLAND.

Elbing, 23 dec. De gemeenteraad heeft tot nu toe zes openbare vergaderingen gehouden. Het zou voorbarig wezen, wanneer men na eene zoo korte ondervinding reeds nu de vruchten wilde plukken dier nieuwe inrigting in ons gemeentewezen. Reeds aanvankelijk echter ziet men, dat de leden, wetende dat het oog der burgerij op hen gerigt is, zich beijveren hunne belangstelling in de zaak te toonen en met behoorlijke orde beraadslagen, wat in de geslotene zittingen niet altijd het geval was. Persoonlijk belang, bijzondere redenen en bekrompenheid oefenen veel minder invloed op de besluiten uit dan vroeger. Het is daarom vooral te betreuren, dat er over aanstelling van besoldigde ambtenaren en over requesten tot verhooging van tractementen of tot het verleenen van gratificatiën niet in het openbaar beraadslaagd wordt. Wij begrijpen zeer goed, dat dit voor de belanghebbende partijen somtijds onaangenaam kan wezen, wanneer zij hetgeen zij in hun ambt verrigten aan openbare en niet altijd billijke kritiek onderworpen zien, vooral wanneer het daarbij gebeurt, dat menschen, wier blik niet verder gaat dan hunne werkplaats of hunnen winkel den betaalden arbeid ten behoeve van het gemeene best met de loondiensten van gewone arbeiders gelijk stellen. Maar wanneer wij, en met alle regt, eischen, dat de handelingen ook der hoogste staatsbeambten aan de openbare kritiek onderworpen worden; en wanneer wij ter gelijker tijd wenschen, dat de bezoldigingen, welke uit de staatskas betaald worden, door de regering in overeenstemming met de vertegenwoordiging vastgesteld worden, zoo moeten wij ons niet

laten weerhouden, iets dergelijks in den kleinen kring van het gemeentewezen tot stand te brengen. Die zijn werk aan de gemeene belangen zijner medeburgers gewijd heeft, moet krachtig genoeg wezen, ook tegen een onregtvaardig oordeel niet op te zien. Hij moet het grootsche gevoel bij zich dragen, dat hij, die zijn werk met de el van den kramer meet, alleen zich zelven oneer aandoet. Behalve den gunstigen invloed, welken de openbaarheid op eene edeler en doeltreffender houding der vergadering uitoefent, mag men niet miskennen, dat zij ook nog eene andere gunstige werking op de burgerij heeft. Reeds nu ontdekt men eene algemeenere en werkzamer deelneming aan de aangelegenheden der stad; daarenboven leert de burgerij meer en meer den samenhang kennen tusschen de bijzondere belangen der stad met de algemeene van den staat.

ZWITSERLAND.

De Parijsche *Constitutionnel* deelt een berigt uit Bern van den 31sten december mede, volgens hetwelk het eedgenootschappelijk bewind eene nieuwe nota van de pausselijke regéring ontvangen had. Bij die nota, welke eerst openbaar gemaakt zou worden wanneer de landdag weder vergaderd zal zijn, zou de Paus zich ernstig beklagen over heiligschennis, welke Zijne Heiligheid beweert, dat hier en daar door het eedgenoodschappelijk leger gepleegd is, alsmede over de verdrijving van verschillende geestelijke orden, wier vestiging in Zwitserland bij het bondsverdrag gewaarborgd was.

Volgens de Bernsche dagbladen zouden den 27sten december jl. aldaar de afgevaardigden van het kanton Schwyz voor den Zwitserschen landdag aangekomen zijn. De instructiën dezer afgevaardigden zouden, wat betreft de herziening van het bondsverdrag, aldus luiden:

»Het kanton Schwyz beschouwt het bondsverdrag van 1815 als eene tusschen 22 onafhankelijke kantons gslotene overeenkomst, die niet veranderd kan worden dan met eenstemmig goedvinden van al de contracterende partijen; de afgevaardigden worden gelast, met in-acht-neming van dit beginsel, deel te nemen aan de onderhandelingen over eene herziening van het bondsverdrag, alsmede om over dit onderwerp te raadplegen met de overige oude kantons en om aan de regering verslag te doen omtrent den uitslag dier raadpleging.

Van soortgelijken inhoud waren de instructiën der gezanten van de overige kantons, die tot het afzonderlijk Verbond behoord hebben.

Te Frankfort ontvangen berigten uit Bern van den 2den januari melden, dat de kantons Uri, Zug, Schwyz en Unterwalden hun aandeel in den eersten termijn der door de kantons van het afzonderlijk verbond te betalen oorlogscontributie van een millioen franken voldaan hebben. Wallis zou slechts een gedeelte van zijn aandeel opgebragt, doch Lucern en Freiburg noch niets geleverd hebben. Niettegenstaande deze laatste omstandigheid had het bewind te Bern op nieuw eene belangrijke vermindering bevolen van de ter verzekering van de opbrengst der bedoelde contributie op de been gehouden troepen.

FRANKRIJK.

Parijs, *30 dec.* Er is dezer dagen met een enkel woord gewag gemaakt van de gevangenneming van den Parijschen notaris *Outrebon*; wij voegen thans de volgende bijzonderheden daarbij:

Gedurende zijn twintigjarig notariaat is hij bij herhaling lid van de kamer van notarissen geweest, hetgeen, gevoegd bij de veelvuldige betrekkingen, welke hij in de hoogste maatschappelijke kringen telde, hem eene zoo uitgebreide als aanzienlijke praktijk had bezorgd; ook zijn fortuin werd algemeen voor ruim en solide gehouden. Men kan dus nagaan welke verwondering het baren moest, toen men vernam, dat zijne arrestatie gegrond was op eene beschuldiging van misbruik van vertrouwen, gepleegd door het maken van valsche stukken.

Volgens de aan het paleis van justitie in omloop zijnde geruchten, zou eene, in de tegen hem ingeleverde klagt vervatte zaak reeds van vijf jaren geleden dagteekenen. Alstoen zou een zijner cliënten hem eene som van 100,000 franken hebben ter hand gesteld, om daarvoor aandeelen in de bank van Frankrijk aan te koopen; in plaats van dit te doen, zou hij valsche certificaten en valsche overdragten tot dit bedrag gemaakt hebben, vertrouwende, zoo als ook werkelijk gebeurde, dat zijn cliënt de zaken wel in zijne handen zou laten, zoo dat hij slechts voor de rigtige uitkeering der renten te zorgen zou hebben. Ongelukkig echter voor hem, gebeurde het, nu omstreeks een jaar geleden, dat de cliënt over die aandeelen beschikken wilde, ze dus van hem opvroeg, en, al zijne pogingen om die te bekomen vruchteloos ziende verblijven, eindelijk eene klagt deswege inleverde, die des te gereeder ingang vond, daar er reeds onderscheidene, minder zware klagten ingekomen waren, om de moeite, die velen hadden om geld, of geldswaarde uit zijne handen te bekomen.

Het schijnt dat de familie, dadelijk op het eerst vernemen van de gebeurtenis, zich beijverde te trachten de justitiële vervolgingen te doen staken, door aan de onderscheiden klagers het hun toekomende te voldoen. Maar het geregt, eenmaal in de zaak betrokken, heeft van de publieke actie niet kunnen afzien. Zoo men verzekert zou een gehouden huisonderzoek het bewijs geleverd hebben, dat de heer *Outrebon* reeds op het punt stond, zich door de vlugt uit de voeten te maken.

Parijs, *3 jan.* Het schijnt thans zeker, dat de hertog *van Aumale* naar deze stad zal teruggeroepen worden. De dood van mevrouw *Adelaïde* wordt hiertoe als voorwendsel gebezigd. Maar de wezenlijke oorzaak is, naar men verzekert, de gezondheid van den prins. De luchtgesteldheid van Algiers moet niet gunstig voor hem zijn; alle personen, die uit Afrika komen en hem gezien hebben, zijn het eens, dat zijne gelaatstrekken, sedert zijne aankomst aldaar zeer veranderd zijn.

— Naar men zegt, heeft de hertog *van Aumale*, in eene bijzondere dépêche de benoeming van den generaal *Lamoricière* tot maarschalk van Frankrijk aangevraagd.

Parijs, *4 jan.* Men verzekert, dat de raad der stad Algiers besloten heeft een eeredegen aan den generaal *de Lamoricière* aan te bieden, ter gelegenheid der onderwerping van *Abd el-Kader*.

— Men verhaalt, dat mevrouw *Lafarge* zich gedurende een belangrijk gedeelte van den dag, sedert zij in de gevangenis van Montpellier zit, bezig houdt met de geneeskunde te bestuderen. Vooral bestudeert zij de werken van den heer *Orfila*, wiens verklaring zoo veel invloed op de jury heeft gehad, welke haar schuldig heeft bevonden. Men zegt, dat zij, door de toxicologische werken van dien heer herhaalde malen te lezen, de grofste en meest blijkbare fouten heeft ontdekt, niet alleen tusschen de verschillende werken, maar zelfs in een en hetzelfde deel.

Zij heeft eenen brief aan den heer *Orfila* geschreven, ten einde hem de onzekerheid zijner wetenschappelijke werken te verwijten. Het is alleen sedert zij dezen heer den brief heeft gezonden, dat zij er in toegestemd heeft om de gevangeniskleeding aan te trekken en als ziekenoppaster bij het ziekbed te gaan waken.

Binnenlandsche berigten.

Amsterdam, *5 jan.* Naar men verneemt, zouden in het voorjaar bij het leger de volgende garnizoensverwisselingen plaats grijpen, als: het 2de regiment infanterie, onder bevel van den kolonel *van Pootsum Booy*, van Maastricht naar Bergen op Zoom; het 4de regiment infanterie, onder bevel van den kolonel *Büchner*, van Zeeland naar 's Hertogenbosch; het 5de regiment infanterie, onder bevel van den kolonel *Madiol*, van Bergen op Zoom naar Maastricht; het 6de regiment infanterie, onder bevel van den kolonel *de Haan*, van 's Hertogenbosch naar Zeeland; het eerste regiment dragonders, gekommandeerd door den kolonel *Storm de Grave*, van Maastricht en Roermonde naar Deventer en Zutphen; het 3de regiment dragonders, gekommandeerd door den kolonel *van Tol*, van Deventer en Zutphen naar 's Hage; het 2de regiment lanciers, gekommandeerd door den kolonel *Bellefroid*, van 's Hage naar Groningen en Vriesland; de 2 eskadrons jagers te paard, onder bevel van den ritmeester *König*, van 's Hage naar Maastricht; de batterij veldartillerie van het Limburgs-bonds-contingent, gekommandeerd door den kapitein *Broers*, van Breda naar Roermonde.

's Gravenhage, *4 jan.* De minister van finantiën, Mr. *W. L. F. C.* ridder *van Rappard*, is gisteren alhier aangekomen en in het hôtel de l'Europe afgestapt. Z. Exc. is gisteren reeds aan het departement werkzaam geweest en heeft heden eene langdurige conferentie gehad met Z. Exc. den [illegible]nister van koloniën, *Baud*.

's Gravenhage, *5 jan.* Men zal zich herinnere[n] dat bij de laatste schorsing der werkzaamheden v[an] de Staten-Generaal, het begin of de helft der maa[nd] januari als het tijdstip der hervatting van de wer[k]zaamheden werd beschouwd. Thans verneemt men dat, ten gevolge van de ministeriële veranderingen die bijeenkomst nog eenigen tijd zal worden verdaagd zoo men wil weten tot het einde der loopende [of] het begin der volgende maand.

Utrecht, *4 jan.* Heden heeft het provinciaal geregts-hof alhier uitspraak gedaan in de zaak van *P. Kemmerling*, en, bij een zeer uitvoerig gemotiveerd arrest, denzelven schuldig verklaard aan moedwillige[n] doodslag, gepleegd op den persoon van *G. van Silhout*, met veroordeeling van den beschuldigde tot d[e] straf van het zwaarden met het zwaard over het hoofd uit te voeren binnen de stad Utrecht, en voorts t[ot] 10 jaren tuchthuisstraf.

Groningen, *30 dec.* De prijs van het voor all[e] huishoudingen zoo voordeelige spek heeft thans al[hier] eene zoodanige buitengewone hoogte bereikt als sedert jaren het geval niet was. De prijs wa[s] op de markt van ll. dingsdag van 58 tot 60 gulden de 100 Nederlandsche ponden, behalve de stedelijke belasting, en wel voor varkens van pl. min. 160 Nederlandsche ponden. — Voor ongeveer 27 jaren was de prijs van het spek ook zeer hoog; toen kocht men de 100 Nederlandsche ponden voor 70 gulden; dezelve daalde echter spoedig, want een paar jaar daarna kostten de 100 Nederlandsche ponden slechts 30 gulden. Volgens het geheugen van een onzer oudste vleeschhouwers, zijn er eens in de nabijheid dezer stad *drie* varkens, te zamen 700 oude ponden wegende, gekocht voor 33 gulden, dat is de 100 oude ponden voor minder dan *f* 5. — Het rundvleesch kost thans, indien men eene goede koe geslagt wil koopen, 54 cent het Nederlandsch pond en het schapenvleesch 40 cent per Nederlandsch pond. Voor 50 jaren kocht men *twee oude* ponden schapenvleesch voor *vijf duiten*.

Meppel, *31 dec.* Het stedelijk bestuur heeft, met aanbeveling om alle verkeer met het vee uit die gemeenten te vermijden, bekend gemaakt, dat in de gemeente Staphorst de longziekte uitgebroken is.

Velp, *4 jan.* Op den laatsten dag des afgeloopen jaars, is bij het uitgraven van boomwortelen, in de nabijheid dezer gemeente, door arbeiders, in den grond gevonden een pot, die door het opgraven gebroken is en gevuld was met oude zilveren muntstukken, de grootste gelijk aan onzen gulden, de kleinste gelijk onzen ouden stuiver maar dikker. Toen een dezer geheel zwart gewordene of zwaar beschimmelde stukken, schoongemaakt was, ontwaarde men daarop een borstbeeld met een scepter in de hand, hoewel van het jaartal niets zigtbaar was.

Arnhem, *7 jan.* Daar sedert de laatste opgave menigvuldige veranderingen hebben plaats gevonden bij de indeeling der hoofd-officieren van de verschillende korpsen van het leger, zoowel door overlijden als verplaatsing, zoo deelen wij thans hunne tegenwoordige standplaatsen naauwkeurig mede:

Wapen der infanterie. Regiment grenadiers en jagers. Kolonel *van Spengler*; 1ste bataillon: luitenant-kolonel *Duycker*; 2de bataillon: majoor *van Mulken*; 3de bataillon: majoor *van Geen*; 4de bataillon: majoor *Wortman*.

1ste *Regiment infanterie.* Kolonel *Goets*; 1ste bataillon: majoor *König*; 2de bataillon: majoor *van der Mey*; 3de bataillon: majoor *van Munnich*; 4de bataillon: luitenant-kolonel *de Villeneuve*; depôtbataillon: majoor *Lambert*.

2de *Regiment infanterie.* Kolonel *van Pootsum Booy*; 1ste bataillon: majoor *Demoulin*; 2de bataillon: majoor *van Bevervoorde*; 3de bataillon: majoor *van Gistelles Kock*; 4de bataillon: luitenant-kolonel *Landolt*; depôt-bataillon: majoor *van Dalen*.

3de *Regiment infanterie.* Kolonel *Huber*; 1ste bataillon: majoor *de Vree*; 2de bataillon: majoor *Forrer*; 3de bataillon: majoor *Favre*; 4de bataillon: luitenant-kolonel *Wilhelmi*; depôt-bataillon: majoor *Pijseuisse*.

4de *Regiment infanterie.* Kolonel *Buchner*; 1ste bataillon: majoor *Dolleman*; 2de bataillon: majoor *Bredée*; 3de bataillon: majoor *van Rosy Schilham*

wer; 4de bataillon: luitenant-kolonel *Meyners*; depôt-bataillon: majoor *Noot*.

5de *Regiment infanterie*. Kolonel *Mattoli*; 1ste bataillon: majoor *Brouerius van Nidek*; 2de bataillon: majoor *Pfeiffer*; 3de bataillon: majoor *van Heemskerk*; 4de bataillon: luitenant-kolonel *Gal*; depôt-bataillon: majoor *van Aylva Rengers*.

6de *Regiment infanterie*. Kolonel *de Haan*; 1ste bataillon: majoor *Thomassen*; 2de bataillon: majoor *Brogen Spiering*; 3de bataillon: majoor *Fischer*; 4de bataillon: luitenant-kolonel *Menning*; depôt-bataillon: majoor *de Beek*.

7de *Regiment infanterie*. Kolonel *Verhorst*; 1ste bataillon: majoor *Schelius*; 2de bataillon: majoor *Tindal*; 3de bataillon: majoor *Walter*; 4de bataillon: luitenant-kolonel *van Winsheim*; depôt-bataillon: majoor *Oudemans*.

8ste *Regiment infanterie*. Kolonel *Rochet*; 1ste bataillon: [illegible]; 2de bataillon: majoor *Fransman*; 3de bataillon: majoor *Anemaet*; 4de bataillon: luitenant-kolonel *van Boecop*; depôt-bataillon: [illegible] *Croes*.

Wapen der kavallerie. 1ste regiment zware dragonders. Kolonel *Storm de Grave*; luitenant-kolonel *Schonhart van Schauburg*; majoor *van Grotenhuis*.

2de *Regiment zware dragonders*. Kolonel *von Wiebeking*; luitenant-kolonel *van Akerlaken*; majoor *van Merlen*.

3de *Regiment ligte dragonders*. Kolonel *van Toll*; luitenant-kolonel *Zehelein*; majoor *van der Goltz*.

1ste *Regiment lansiers*. Kolonel *Habets*; luitenant-kolonel *van Utenhove*; majoor *Coets van Buggen*.

2de *Regiment lansiers*. Kolonel *de Bellefroid*; luitenant-kolonel *van Heerdt*; majoor *Storm de Grave*.

Marechaussée in Limburg. Majoor *van Hoppenbrouwer*.

Wapen der artillerie. 1ste *Regiment artillerie*. Kolonel *van Rappard*; luitenant-kolonel *Dinaux*; majoor *Engelbert*; majoor *Verniers van der Loeff*; majoor *van Wassenaer van St. Pancras*.

2de *regiment artillerie*. Kolonel [illegible]; luitenant-kolonel *van Rosendaal*; majoor *van Deventer*; majoor *de Casembroot*; majoor *Sommerton*.

3de *regiment artillerie*. Kolonel *Meyl*; luitenant-kolonel *Bentinck tot Buckhorst*; majoor *den Beer Poortugael*; majoor *Daniels van Wijckerheld*; majoor [illegible].

Regiment rijdende artillerie. Luitenant-kolonel kommandant *Delcour*; majoor *Singendonck*.

Korps pontonniers. Luitenant-kolonel *van der Beek*.

Wapen der genie, *bataillon mineurs en sappeurs*. Majoor kommandant *Kleinsma*.

Mengelwerk.

Acht en dertig dagen in de grasvlakten (savanes) *van het eiland Cuba*.

Een Duitscher, tegenwoordig te Havana woonachtig, heeft, eenige weinige jaren geleden, in die stad, waar de Spaansche beschaving mogelijk meer gevorderd is, dan in vele plaatsen van het Schiereiland, een allerliefst werkje uitgegeven, getiteld: *Escapades de jeunesse et séjour dans les savanes de Cuba*. Men vindt er, met vrij levendige kleuren geschilderd, belangrijke bijzonderheden aangaande den inwendigen staat dier kolonie, door mevrouw de gravin Merlin zoo heerlijk en getrouw beschreven in haar werk: *La Havane*, en in het bijzonder aangaande de minst bekende en de zeldzaamst bezochte plaatsen en heerlijke grasvlakten van dat eiland. Zoo ook al eenige deelen van hetzelve een ander aanzien bekomen hebben door het steeds toenemend bezoek des bekenden [illegible], van welken de Kreolen eene zoo verschrikkelijke herinnering behouden hebben; zoo ook al de aanleg van twee spoorwegen en de terugwerking der Europesche bewegingen eenige veranderingen hebben voortgebragt in de autokratische gewoonten van *Puerto-Principe*, *Habana* en *Matanzas*, zoo zijn echter de bosschen, waarin de bijl nog niet gedrongen is, en de grasvlakten en onmetelijke oevers, slechts bewoond door den *iguano*, en in galop bezocht door den Spaanschen *guajiro*, eene soort van ridderlijken pachter, half boer en half troubadour, onveranderd gebleven. Het zijn vooral deze bijzonderheden, welke wij aan het werk van den heer de F. ontleenen zullen, zonder echter zijn uitwijdingen en met redeneringen doorspekten verhaaltrant te volgen. Zijn Duitsch-Amerikaansch-Havaansche stijl, is, in deze drie opzigten, geschikt de eenvoudigste zaken in veel woorden te zeggen. De F., van zijn regt gebruik makende, raakt van tijd tot tijd, even als JEAN PAUL RICHTER, van zijn tekst, philosopheert als HEGEL, is verward als een redenaar in den senaat te Washington, en hartstogtelijk als CALDERON DE LA BARCA. Hetgeen hij in vijf honderd twee en zestig bladzijden verhaalt, hopen wij onze lezers in een veel kleiner bestek te doen begrijpen; wij zullen echter ons best doen niets belangrijks over te slaan en vooral geene bijzonderheid over het hoofd te zien van die zeden in Europa onbekend, en zelfs weinig opgemerkt door de vadsige Kreolen en de Amerikaansche speculanten; bijzonderheden, die hij als ooggetuige heeft waargenomen en opgeteekend, en die de eigenlijke verdienste en belangrijkheid van zijn werk uitmaken.

Hij begint, als goed Duitscher, bezorgd het vertrouwen te schokken, verschuldigd aan de vastheid en zedelijkheid van zijn karakter en zijne gewoonten, zich te verontschuldigen over de dwaasheden in zijne jeugd bedreven, waaraan zich sommigen onzer ook schuldig maken; en hij verhaalt hoe hij, [illegible] bij een' bankier te Nieuw-Orleans [illegible] op zekeren dag het kantoor en de boeken verliet, daar zij hem verveelden, en in overleg trad met zekeren ter O'NEIL, een held van zijne jaren, om een klein uitstapje naar Havana te doen. »Ik geloof niet," zegt hij, »dat men grooter en onberadener buitensporigheid doen kan, dan waaraan ik mij tusschen mijn twintigste en een en twintigste jaar schuldig maakte. Ik was bijna gefusilleerd door eene zeer willekeurige, en over het algemeen niet bijzonder zachtmoedige magt, alleen om het genoegen te hebben van het kantoor te verlaten, zonder eenige geldende reden, dan om de wereld te zien. De honger, de vermoeijenis, eene schipbreuk en het bijna breken van een' been leerden mij te leven, en volmaakten mijne opvoeding op eene moeijelijk te vergeten wijze. Ik had de zeer zeldzame gelegenheid van nabij eene [illegible] heerlijke grasvlakten te zien, [illegible] door te kruisen, die geen reiziger bezocht en waar zonderlinge [illegible] wachten. De zonderlingheid [illegible] gebeurtenissen [illegible] bijzonderheden te verhalen [illegible] omdoolingen waarvan ik spreken wil.

»Toen ik zeide, dat de eenige beweegreden de nieuwsgierigheid der jeugd was, zeide ik niet de geheele waarheid. Een paar zeer schoone oogen oefenden ook hunnen invloed uit. Dona SERAPHITA DEL PULGAR (deze vermomde naam moge den lezer voldoende zijn) had Nieuw Orleans met haren vader bezocht, en in het bankiershuis, waar mijne ouders mij geplaatst hadden, had ik gelegenheid gehad haar te zien, of liever haar te zien voorbijgaan. Ik wist, dat de familie van SERAPHITA te Havana woonde; dat was mijne eenige beweegreden. Wat O'NEIL, mijn makker betreft, hij had niet eens het voorwendsel van verliefd te zijn of eenige neiging te gevoelen. O'NEIL hield van aventuren even als een kunstenaar van schoone landschappen, of [illegible]. O'NEIL had een voorwendsel bedacht om zijn uitstapje te verontschuldigen. Ouderloos en zonder eenig ander vermogen dan acht en twintig dollars, welke hem een kleine speculatie in katoen had opgeleverd, had hij hooren zeggen, dat zekere [illegible] O'NEIL een *cafetal* bewoonde en exploiteerde bij Rio-Gorde, in Havana. Die O'NEILS moesten noodzakelijk zijne ooms zijn; en hij ging op reis om die rijke familie te ontdekken, gelijk [illegible] op reis ging om zijn vader te zoeken. 't Is waar, dat de O'NEILS in Ierland zoo talrijk zijn als het zand aan den oever der zee. Maar elk betoog van het gezond verstand zou zonder uitwerking gebleven zijn tegen dat van O'NEIL, die een en twintig jaren oud was. Ik was er slechts twintig. »Wij zeilden op eene schoone zondag des morgens met een [illegible] en [illegible] ons op goed geluk voort, onze kas bevatte in het geheel honderd een en dertig dollars, en wij togen uit om de wereld te veroveren, niets meer of niets minder."

»Het spijt mij voor de zedekundigen, maar de herinnering aan de dwaasheden en buitensporigheden der jeugd laat niet altijd, er scheelt veel aan, in ons hart diepe sporen van berouw en bittere wroeging achter, die er toch, naar de regels eener goede philosophie, het gevolg van wezen moesten. Indien er maar gevaar, aandrift en een vuriger en uitgebreider gevoel van leven is, herdenkt men gaarne soodanige bedrijven en handelingen, en dat zelfs met zekeren trots. Dat is het, wat het leven des soldaats zulk een bekoorlijken schijn geeft. Het bloed heeft met meer drift door de aderen gevloeid, en ons hart luider geklopt!"

»Men heeft den dood van zeer nabij gezien; intusschen leeft men nog. Spreekt, om hen met zich zelven te vreden te doen zijn, met een' oud soldaat, of een' oud zeeman; zij behoeven slechts hunne herinneringsvermogen, en geenszins hunne verbeeldingskracht ter hulp te roepen, om in eene zaak belang te stellen; en die zaak is hunne persoonlijkheid, 't is hunne jeugd, 't zijn hunne schoone dagen."

Zelfs de nederigsten onder ons hebben oogenblikken van zegepraal of nederlaag gekend, want het leven van ons allen is een heldendicht op kleine schaal. Wie heeft in zijne jeugd geen avonturen gehad? Wat mij betreft, mijn verblijf op Cuba vervult de plaats van den veldtogt in Spanje, 't is zeker de buitensporigste zaak der wereld, en toch van dien tijd dagteekent mijne fortuin. Ik liet zeer schoone uitsigten varen, ik wierp de schrijfpen zeer onbedacht weg; ik heb er volstrekt geen berouw van."

»Hetgeen nog veel onzedelijker is, is, dat zeer dikwijls die luimen der eerste jaren door zeer nuttige uitkomsten gekroond worden, gelijk een goed blijspel der oude school met een huwelijk eindigt, terwijl onze naauwkeurigste en fijnste berekeningen meestal door het spottend noodlot verijdeld worden. Men moet erkennen, dat het laatste ons wel wat voor den gek houdt; en dat *le bon plaisir* van dien vorst is een speeltuig te maken van onze wijsheid. Dit is de eenige zedeleer, welke men uit Gil Blas trekken kan, als het werk van LESAGE ook al eene zedeleer bevat; en ziedaar juist de reden, waarom Gil Blas zulk een bewonderenswaardig boek is: het schildert het leven zelf in zijne luimen en raadsels; terwijl het aan anderen, die zich bekwamer en schranderder gelooven, de zorg overlaat de [illegible] zonderlinge kronkelingen van het toeval te verklaren.

Onze overtogt was voorspoedig en kort van duur; maar toen wij in het gezigt van Cuba kwamen, maakten wij eene opmerking, die wij, voor ons vertrek zouden hebben moeten maken, zoo wij verstandig hadden willen handelen. De prachtige toren van Morro teekende zich tegen den horizon af, toen ik tot O'NEIL zeide:

— Onze paspoorten?

— Dat is waar ook! onze paspoorten?

— De Spaansche heeren zijn niet gemakkelijk op dat punt.

— De duivel hale de paspoorten en de douane!

— Tot uw dienst, dat hen de duivel hale; dat is spoedig gezegd; gij hadt daar aan moeten denken, gij, die ouder zijt dan ik.

— Er zal voor gezorgd worden, riep O'NEIL uit, zijne handen op den rug houdende en een dartel gezigt zettende, gelijk hij plagt te doen telkens wanneer hij een dwaas besluit nam.

— Wanneer wij naar Nieuw-Orleans terug keeren?

— En mijn oom dan, dien ik uit moest vinden?

Na dit gezegd te hebben, antwoordde O'NEIL mij niet meer dan door het liedje van *Yankie Doodle* te fluiten, een volksliedje, dat geschapen schijnt te zijn om de zeekalveren op de golven in slaap te sussen.

Terug te keeren zonder Cuba bezocht te hebben, was onmogelijk. Hoe dikwijls had mijn vader, die dichter en Duitscher was (ik zelf ben te Stettin geboren), mij niet verteld van de schilderachtige schoonheid van dat heerlijk eiland, hoe dikwijls had hij niet de gastvrijheid der inwoners [illegible] de bekoorlijkheid der landstreek, die, zeide hij, geene insecten of vergiftige slangen opleverde, behalve een enkel dier, waarvan ik straks spreken zal. Hij had gelijk, de agouti, de iguano, de hagedis, de [illegible] en schitterende kameleons, de [illegible] een soort van [illegible], die altijd [illegible] altijd twee aan twee vliegen; eene andere soort van

tortelduiven, zoo mak, dat zij onbetreesd zich op den schouder der reizigers neerzet; ziedaar de onschuldige geslachten, bevallig als de Peruvianen voor de komst van PIZARRO, die oorspronkelijk dit eiland schijnen bezeten te hebben, hetwelk al den lof verdient, dien de reizigers het toezwaaijen.

Het gezigt op Cuba, uit de opene zee, is even bevallig als helder; de nijvere beweging aan de haven schijnt minder het teeken te zijn der vurige begeerte naar winst en der strenge gewoonten der handels, dan wel de gemakkelijke en aangebore bedrijvigheid van een leven dat overvloeit en zich uitstort: die zwarten, die zingend vaten voortrollen; die duizende booten, die het heldere water doorklieven; die balen koffij aan den oever opgestapeld, die zwemmers aan de kust of in de zee, die woelige en luidruchtige werksaamheid bij de haven, de drukste zeker der wereld, vormen een geheel vol leven, zonneschijn en vrolijkheid, dat ons het denkbeeld van plotseling terug te keeren hoogst onaangenaam deed worden. Wij bezigden dan ook twee hoogst onzekere middelen om die noodzakelijkheid te vermijden. Mijn Ier had de eer der uitvinding: dat volk, van nature met de zuidelijke volken overeenkomende, staat nooit verlegen, gelijk men weet, voor eenig stout waagstuk van dien aard, en het is dan ook aan O'NEIL, dan ik in waarheid de dolste onderneming en te gelijk de gelukkigste roekeloosheid mijns levens verschuldigd ben. Toen wij de haven binnengeloopen waren schreven wij aan den Amerikaanschen consul, met verzoek voor ons borg te spreken; O'NEIL schreef den brief. Een, twee, drie dagen liepen voorbij zonder dat wij eenig antwoord bekwamen. De hemel, de zee, de zon, alles lokte ons uit het schip te verlaten.

— De Amerikaansche consul antwoordt ons niet, zeide O'NEIL. — Is een kwast; en ik zal hem, als uw Duitsch flegma mij helpen wil, een poets spelen van mijne vinding.

— Komaan, zoo als gij wilt! maar wat is uw plan?

O'NEIL had een groot vel papier genomen, en schreef zoo netjes mogelijk het volgende:

EXCELLENTIE!

»Twee kooplieden, door de afgunst en heerschzucht des Amerikaanschen consuls der Vereenigde Staten, in gevaar gebragt hunne fortuin en vrijheid te verliezen, knielen nederig voor de voeten uwer excellentie neder, en roepen uwe bescherming in. Onregtvaardig en willekeurig worden wij, door zijne dwingelandij, aan boord gehouden van het schip *Sea-sprite*, en het is waarschijnlijk dat wij, ten gevolge van zijnen onwil, niet zullen slagen in eene speculatie, welke het doel onzer reis is. Wij stellen ons onder de bescherming eens afstammelings van PIZARRO en CORTEZ, en wij smeeken uwe excellentie ons zoo spoedig mogelijk in uwer excellentie's tegenwoordigheid te willen doen brengen."

Wij onderteekenden zonder aarzelen en als twee gekken, gelijk wij waren, dezen brief, die de heerlijkste uitwerking deed. Er bestaat eene voortdurende vijandelijkheid tusschen de autocratische besturen op Cuba en de consuls der Yankies of Amerikanen der Vereenigde Staten, die onder eene zware verdenking liggen voor Havana eene broederlijke genegenheid te koesteren, die met eene inlijving eindigt, gelijk met Texas het geval geweest is. De *Gobernador general*, een persoon, magtiger in zijne staten dan de Keizer van China in het midden zijner mandarijnen, deed ons van boord halen, ontving ons bij uitstek wel, luisterde naar de fabelachtige verhalen van O'NEIL betrekkelijk den consul, die, tusschen twee haakjes, naar Batayano vertrokken was om een bosch van acajou-boomen te bezigtigen, hetwelk hij wilde doen kappen; stelde ons vrij langer quarantaine te houden; en overhandigde ons een *salvo conducto*, door hem zelven geteekend, hetwelk een toovermiddel was, dat elk beletsel moest uit den weg ruimen.

— Zie zoo, sprak ik tot O'NEIL, dat is een goed begin, maar als de consul terug komt konden wij wel eens in de stroo raken. Gij hebt hem bespot; hij zal zich wreken. Men zal ons, om eens consuls te leeren hoonen, in dien grooten toren, welken gij daar ziet, opsluiten, en God weet, of zij er ons ooit uit zullen laten.

— Mijn plan is gemaakt, antwoordde O'NEIL.

Twee uren later hadden wij eene *volante* gehuurd, een soort van cabriolet, die men bijna nergens anders ziet dan te Havana en in Mexico; een neger, gekleed in rozerood en geel, voerman der *volante*, en een klein zwart paard, dat als de wind voortspoedde. Wij gingen naar Matanzas, om iets van het land te zien, en onze vervolgers, zoo wij nagejaagd werden, van het spoor te brengen. Daar verlieten wij den neger, de *volante* en het paard, en overlegden wat ons te doen stond. Het weder was prachtig, de hemel helder, de landstreek heerlijk en bevallig.

— Laat ons die schuinsche rigting volgen, die juist tegen den weg, welken wij gegaan zijn, inloopt, zeide O'NEIL tot mij, terwijl hij mij een woud toonde of liever een gaanderij met ronde zuilen, die glad, gelijkvormig en op evenwijdige afstanden geplaatst waren, en gekroond met ontloken bladeren en pluimen, die honderd voeten boven den grond verheven, een digt gewelf vormden over de stammen der palmboomen. — Indien de consul boos is en de gouverneur op ons acht geeft, zal men dezen kant uitzenden om ons te achterhalen, en zal men ongetwijfeld gelooven, dat wij de kust gevolgd zijn, na Matanzas te hebben verlaten. Ziehier een bekoorlijk, frisch, welriekend en aangenaam pad; onze beurs is wel voorzien, de menschen zijn gastvrij en alles zal goed gaan.

Hetgeen hij zeide van de inwoners van Cuba is zeer waar. Zoo er eene streek is op de wereld, waar de gastvrijheid uitgeoefend wordt in den smaak van GESSNER en waar het herdersdicht vermengd met de weelde en het gemak des beschaafden levens, verwezenlijkt wordt, dan is het zeker het eiland Cuba. Het meerendeel der reizigers vergenoegt zich Havana te bewonderen en zich te laten begoochelen door de zwarte oogen en bevallige lachjes der spaansche meisjes. Men moet, gelijk ik deed, alle afgelegen paden en bijwegen, of liever de uitgestrekte wouden, waarin geene paden gebaand zijn en de heldere zeeoevers van dat eiland doorkruist hebben; men moet in de kleine hutten, zoowel als in de rijke *Cafetales*, verwijderd van de steden en de havens een hartelijk en bekoorlijk onthaal gevonden hebben, om in hare geheele uitgestrektheid die edele kieschheid, vereenigd met eene natuurlijke bevalligheid en bijna heldhaftige gevoelens, te waarderen. De inwoners van Havana zijn slechts wreed tegen de weggeloopen zwarten. Zij houden niet veel van de Amerikanen der Vereenigde Staten, hetgeen hen niet verhindert met de gulste voorkomendheid de weinig beschaafde reizigers te ontvangen, die van New-York of Boston tot hen komen. 't Is geen niets beteekenende beleefdheid, die men u bewijst; 't zijn niet slechts vriendschappelijke woorden, die men u toespreekt. Die *musica celestial* is niet voldoende. Men overlaadt u, in weerwil van u zelven, met geschenken. Wij ondervonden dat dikwijls op ons uitstapje. Men zou zeggen, dat het zachte en naïve karakter der Peruviaansche inboorlingen is overgegaan op de Spaansche bevolking des eilands.

Komt gij in een dorp, de kinderen omringen u en noemen u *tio*, oom. Hun ijver heeft niets slaafsch, hinderlijks of lastigs. Dat de beschaving slechts niet spoedig dat bekoorlijk waas van bevalligheid en sympathie doe verdwijnen! Het is zeker, dat de reiziger, die de Vereenigde Staten verlaten heeft, en gewoon is aan de ruwe onbeschaafdheid en woeste vrijheid der bewoners van Kentucky, een volkomen en heerlijk contrast vindt in de voorkomendheid der Havanezen. Zonder die hartelijke vriendschappelijkheid zouden wij er nimmer in geslaagd zijn ons te redden, zou ik de avonturen mijner jeugd niet opteekenen, en naar alle waarschijnlijkheid zoude mijne gevangenschap in Moro spoedig geëindigd zijn door die koorts, welke in de gevangenis heerscht en ras haar offer wegrukt, hetgeen den beul veel in zijn arbeid verligt. Van villa tot villa, van woning tot woning hebben wij overal op dat vreemde eiland edelmoedige en werkdadige zielen gevonden, en geen enkel Spanjaard, gezind om ons zonder verdediging over te leveren aan hen, die wij bespot hadden.

Inmiddels vervolgden wij steeds onzen weg; O'NEIL had eenigen voorraad medegenomen, waarmede wij ontbeten, onder een dier groote boomen, wier lommer ons tegen de zon beschutte. Daarna hervatteden wij onzen togt, met het besluit aan het eerste cafetal, dat wij ontmoeten zouden, uit te rusten en eene schuilplaats te verzoeken. Aldus voortwandelende door het palmbosch, kwamen wij aan de *Camino del Centro*, toen de maan zich aan den hemel begon te vertoonen.

Te dier tijde waren de wegen op Cuba niet talrijk en in zeer slechten staat. Die, welke het eiland er deszelfs geheele lengte doorloopt, heet *el camino del Centro*; de meeste voorname steden liggen aan denzelven, bij elke stad of gehucht begint een andere weg, welke naar die haven loopt, welke voornamelijk door de inwoners van de plaats bezocht wordt, en die nimmer meer dan twintig of dertig mijlen verwijderd is, want het eiland is even lang als breed. De weggeloopen negers verhinderde dat die hulpwegen weinig bezocht werden, en dat van tijd tot tijd de wagens die beladen met koopwaren van de steden naar zee of van zee naar de steden rijden, genoodzaakt waren dezelve te passeren, vermijdden niet zich in de kreupelbosschen te verschuilen, in de hoop op eene goede vangst.

Niets is verschrikkelijker of wreeder dan deze weggeloopen negers; de vrees maakt hen woest; daar zij weten, dat zij volstrekt op geene genade rekenen moeten, en door een banvloek getroffen zijn, koelen zij hunnen moed aan de reizigers die zij ontmoeten; vinden zij een dapper en bekwaam opperhoofd, dan worden zij nog vreesselijker. Wij kenden die bijzonderheden niet, en in onzen toestand, was het vooral de groote weg, dien wij vermijden wilden, en waarop wij vermoedden de *tenientes*, *alguazils* en *capitanes de partido* van Z. Exc. den gouverneur te zullen ontmoeten. Wij haastten ons dus den eersten zijweg in te slaan, die zich aan ons opdeed, in de tegenovergestelde rigting, welke wij tot hiertoe gevolgd waren. (*Vervolg hierna.*)

Advertentiën.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 7 Jan. 0 El 5 Palm 5 Duim; gew. 0 D. gev. 25 D.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.